

Шелестіна М. Є.

*викладач кафедри гуманітарних наук
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»
м. Харків, Україна*

КИТАЙСЬКА КАЛІГРАФІЯ – ЧАСТИНА НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

Китайська каліграфія, як квінтесенція національної культури, вивчається не тільки у самому Китаї, а й за його межами. Пошук актуальних напрямків у розвитку каліграфії як особливої галузі художньої творчості та як писемності актуалізує вивчення спеціальної літератури, виявлення основних підходів до осмислення цієї унікальної традиції.

Найбільш відомі п'ять стилів китайської каліграфії, за допомогою яких зображаються знаки.

Чжуаньшу «ієрогліфи друку», з'явився цей стиль у VIII-III століттях до н.е. і був офіційним стилем письма у царстві Цинь.

Лишу, офіційне письмо – стиль китайського письма, який відзначається квадратною конфігурацією ієрогліфів. Іноді цей стиль називають цзошу – ділове письмо.

Цей стиль каліграфії був створений шляхом переробки чжуаньшу, так виникла потреба у більш швидкому способі письма. Цьому стилю притаманна жорсткість структури та перпендикулярність рис.

Синшу, ходове письмо – історичний стиль китайської каліграфії.

Цьому стилю не притаманна ні округлість, ні кутастість. Це щось середнє між уставним письмом і скорописом. Стиль синшу називають «ходовим письмом», тому що зв'язується з образом людини, яка іде.

Стиль каліграфії синшу отримав широке розповсюдження, так як доволі зручний і можна досягти значної швидкості у написанні ієрогліфів.

Цаошу – загальна назва скорописних стилів, які застосовуються для написання китайських ієрогліфів. Назву стилю можна перевести як неохайне письмо.

Усі різновиди скорописного письма мають спрощеність та безвідривність у написанні, плавність, економічність.

Кайшу – один з найбільш пізніх стилів каліграфії: з'явився між правлінням династії Хань та Троєцарством. Це самий популярний стиль каліграфії.

Китайські видання, присвячені особливостям формування традиційної культури, подають каліграфію у зв'язку з проблемами

писемності, але при цьому розглядають її як окремий культурний феномен, який існує на стику писемності та образотворчого мистецтва [6]. Ця концепція взята за основу рядом європейських учених, серед яких Дж. Роулі [3], С. Соколов-Ремізов [4, 5], О. Завадська [2].

Китайські дослідники відносять виділення каліграфії в особливу галузь культури до IV століття до н.е., періодам династії Вей та Цзинь. Великий вплив на подальший розвиток каліграфії справив майстер Ван Си-чжи, родоначальник стилю синшу. Але особливо масове поширення каліграфія отримує у Танську епоху, оскільки є обов'язковим предметом при навчанні письму.

У роботах Фен Линьюй [6], Л. Бежина [1], С. Соколова-Ремізова [5] висвітлюються особливості сприйняття каліграфії у традиційній культурі, підкреслюється, що майстри каліграфії вважали за необхідне поєднувати удосконалювання у письмі з заняттями поезією, музикою, вивченням філософських систем і були ерудитами своєї епохи [6].

Аналіз наукових статей про історію та розвиток китайської каліграфії свідчить про глибокий інтерес до цього питання. При цьому відмічається, в першу чергу, нерозривність каліграфії з культурою Китаю.

Список використаних джерел:

1. Бежин Л.Е. Под знаком «ветра и потока»: образ жизни художника в Китае III-VI веков. М.: Наука, 1982. 220 с.
2. Завадская Е.В. Эстетические проблемы живописи старого Китая. М.: Искусство, 1975. 440 с.
3. Роули Дж. Принципы китайской живописи. Книга Прозрений. [сост. В.В. Малявин]. М.: Наталис, 1997. С. 212–325.
4. Сад одного цветка: сборник статей и эссе/[С.Н. Соколов-Ремизов]. М.: Наука. Главная редакция восточной литературы, 1991. С. 167-197.
5. Соколов-Ремизов С.Н. Литература-каллиграфия-живопись. К проблеме синтеза искусств в художественной культуре Дальнего Востока. М.: Наука, 1985. 311 с.
6. Фэн Линьюй. Очерки по культуре Китая/Фэн Линьюй, Ши Вэйминь. Китай: Межконтинентальное издательство Китая, 2010. 198 с.